

Gutta Cavat Lapidem: Oxford Essential English Dictionary (OEED)

for elementary and pre-intermediate learners of English, Oxford University Press, 2007

Pro ty, kteří neměli latinu, přísloví v názvu recenze, inspirované obrázkem na obalu slovníku, praví, že „kapka vyhloubí kámen nikoli silou, ale vytrvalostí“. Možná to není přesně to, co měl výtvarník na mysli, ale dobře shrnuje základní filozofii slovníku. OEED nesází na kvantitu, ale na informace podávané systematicky po kapkách, tj. v uměřených dávkách. Vychází rok po 7. vydání *Oxford Advanced Learner's Dictionary* (OALD) a představuje tentýž typ pedagogického jednojazyčného výkladového slovníku s pasivní, a hlavně aktivní funkcí pro studující angličtiny, tentokrát ovšem začátečníky. Rodinná podoba mezi oběma slovníky je nepřehlédnutelná. Na první pohled upoutá podobný styl: stejný typ písma, modrá barva záhlaví, též symbol klíče u záhlaví, která jsou součástí definičního slovníku. Modré je i pozadí u doplňujících informací (viz dále) a písmena abecedy na vnějších okrajích stránek. Podobnosti lze najít i ve stylu obrázků a dalších součástech slovníku. Nicméně při bližším pohledu najdeme rozdíly formální, počínaje podružnostmi (záhlaví na samostatném řádku, kompletní abeceda pro nezkušené uživatele na vnějším okraji stránek), ale i koncepční a zásadnější, jako je osamostatnění hesel slov se stejnou formou ale různého slovního druhu (**tip** noun, **tip** verb, v OALD jedno podrozdělené heslo), návrat od principu „one word, one entry“, který používá OALD, k samostatným heslům homonym (**bank**¹, **bank**²). Nejde však jen o vnější odlišnosti, ale především o množství poskytovaných informací. Bylo by však chybou domnívat se, že jde nutně o redukci. Např. informace o slovesné flexi v záhlaví uvádí nejen přítomné, minulé a tvar minulého času, ale i tvar 3. os. přítomného a u nepravidelných sloves dokonce tvar 3. os. perfekta přítomného. Podobně u všech adjektiv, tedy i pravidelně stupňovaných a psaných (**great**, **green**), najdeme tvar 2. a 3. stupně. Autoři tím vycházejí vstříc nezkušenému uživateli a upozorňují ho jak na výjimky, tak na pravidelnosti jazykového systému. Šetrný přístup k uživateli je patrný i v definicích. Původní definice OALD krátili autoři tam, kde to bylo možné (**mouse**: 1 a small animal that is covered in fur and has a long thin tail. Mice live in fields, in people's houses or where food is stored > a small animal with a long tail), kde bylo potřeba, definice radikálně přeformulovali (**mouse**: 2 small device that is moved by hand across a surface to control the movement of the cursor on a computer screen > a thing that you move with your hand to tell a computer what to do). Hesla doplňuje šest typů příležitostných informačních rámečků (modrých s obrázkem lupy) pro tyto potenciálně problémové oblasti: *Word building*, *Speaking*, *Spelling*, *Grammar*, *Pronunciation*, *Which word?* Základním parametrem slovníku je přirozeně rozsah předkládané slovní zásoby - 19 000 slov, což je více než dostatečné pro potřeby začátečníka. Výhodou je maximální reprezentativnost výběru díky korpusovým údajům. Úměrně je dimenzován i definiční slovník: 2000 klíčových slov užívaných v definicích (proti 3000 v OALD). Selektivně jsou zachovány obrazové a studijní doplňky (*Picture Dictionary* a *Study Pages* s klíčem), vycházející z osvědčeného vzoru OALD. Nezbytnou součástí slovníku je dnes **CD-ROM** verze. Obsahuje dotazové okénko (vlevo), pod ním seznam hesel (heslář) a ústřední heslové okno vpravo. Horní lišta umožňuje volit: slovník, obrázky (včetně video sekvencí s osobou předvádějící danou činnost, *cough*, *wink*), výslovnost, cvičení (na porozumění mluveným větám, na slovosled, slovní zásobu a užívání funkčních slov), hry a konečně funkci Genie (automaticky otevírá heslo slova, na kterém je kurzor). Originálním rysem OEED jsou namluvené větné příklady. Co říci na závěr. Je sympatické, že OEED není mechanicky zjednodušenou verzí OALD, ale pečlivě promyšlený slovník s vlastní koncepcí, který po všech stránkách a stejně kvalitně uspokojuje specifické potřeby začátečníků.

prof. PhDr. Aleš Klégr, FF UK Praha